

Sygn. akt III KK 92/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **K. K.**

skazanego wyrokiem łącznym

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 2021 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na korzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S.

z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt II K 1019/(...)

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

1) uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego;

2) obciąża Skarb Państwa wydatkami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt II K 1019/(...), Sąd Rejonowy w S. połączył orzeczone wobec skazanego K. K. kary:

- karę łączną 2 lat pozbawienia wolności wymierzoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 maja 2019 r., sygn. akt II K 289/(...) obejmującym skazania w sprawach Sądu Rejonowego w S. o sygn. II K (...)/18 i sygn. akt II K (...)/16 oraz

- karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt II K 699/(...) za czyny z art. 209 § 1 i 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

i wymierzył skazanemu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres kary odbytej przez niego w sprawie II K 289/(...) - od dnia 4 maja 2016 r., godz. 20:00 do dnia 27 marca 2017 r., godz. 15:20 oraz od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia 6 listopada 2019 r. oraz w pozostałej części połączone wyroki pozostawił do odrębnego wykonania. Nadto, Sąd Rejonowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną mu w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego oraz zwolnił K.K. od opłaty, przejmując jednocześnie koszty postępowania na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok, pomimo złożenia przez skazanego i jego obrońcę wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem, nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 25 stycznia 2020 r.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył go w całości, na korzyść skazanego, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na wszczęciu i przeprowadzeniu przez Sąd Rejonowy w S. postępowania o wydanie wyroku łącznego wobec K.K. mimo to, iż w tym samym Sądzie toczyło się już pod sygn. akt II K 996/(...) wcześniej wszczęte postępowanie w tym samym przedmiocie, co w konsekwencji doprowadziło do wydania w dniu 6 listopada 2019 r. wyroku łącznego o sygn. akt II K 1019/(...), obejmującego karę jednostkową i łączną pozbawienia wolności, wymierzone na mocy wyroków Sądu Rejonowego w S. z dnia 18 lipca 2019 r. o sygn. akt II K 699/(...) oraz łącznego z dnia 27 maja 2019 r. o sygn. akt II K 289/(...), który to wyrok uprawomocnił się z dniem 25 stycznia 2020 r. pomimo, iż wcześniej, z dniem 19 grudnia 2019 r.

uprawomocnił się obejmujący tożsame skazania wyrok łączny Sądu Rejonowego w S. z dnia 11 grudnia 2019 r. o sygn. akt II K 996/(...), co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna w zakresie, w jakim wskazano na naruszenie przez Sąd Rejonowy w S. w sprawie o sygn. akt II K 1019/(...) przepisu prawa procesowego - art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. poprzez wszczęcie i prowadzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego wobec skazanego K.K. obejmującego wyroki Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 maja 2019 r., sygn. akt II K 289/(...) oraz z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt II K 699/(...), pomimo wcześniej wszczętego i będącego w toku postępowania przed tym Sądem, tożsamego pod względem podmiotowym i przedmiotowym. To spowodowało skierowanie kasacji, w celu jej rozpoznania na posiedzenie, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z dyspozycją art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone (*res iudicatae*) albo wcześniej wszczęte toczy się (*lis pendens*). Nie ulega wątpliwości, że wskazana przeszkoda procesowa, tj. ukonstytuowany w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. bezwzględny zakaz równoległego prowadzenia postępowań karnych dotyczących tego samego przedmiotu procesu, w stosunku do tej samej osoby, ma pełne odniesienie do postępowań w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Warunkiem zachowania wymaganej w takim wypadku tożsamości podmiotowo-przedmiotowej, poza tą samą osobą skazanego, jest to, aby równolegle prowadzone postępowania odnosiły się do tych samych wyroków jednostkowych, a więc orzeczeń obejmujących te same czyny tej samej osoby. Rozważenie wystąpienia, określonych w art. 17 § 1 k.p.k., przesłanek warunkujących dopuszczalność postępowania karnego jest obowiązkiem organu procesowego na każdym etapie

tego postępowania i to bez konieczności odsyłania do odpowiedniego stosowania przepisów wskazanych w art. 574 k.p.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2005 r., sygn. V KK 151/05).

Taki układ procesowy zaistniał właśnie na gruncie przedmiotowej sprawy.

Jak wynika bowiem z akt sprawy, w dniu 12 sierpnia 2019 r. Sąd Rejonowy w S. wszczął, na skutek pisma Dyrektora Zakładu Karnego w P. z dnia 7 sierpnia 2019 r., postępowanie o sygn. akt II K 996/(...) w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec K.K., skazanego wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. o sygn. akt II K 289/(...) oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w S. o sygn. akt II K 699/(...). Natomiast w dniu 19 sierpnia 2019 r. ten sam Sąd Rejonowy wszczął tożsame podmiotowo i przedmiotowo postępowanie, tym razem na podstawie wniosku skazanego z dnia 13 sierpnia 2019 r.

We wcześniej wszczętym postępowaniu o sygn. akt II K 996/(...), Sąd Rejonowy wydał wyrok w dniu 11 grudnia 2019 r., w którym połączył wobec K.K. kary: 2 lat pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. w sprawie II K 289/(...) oraz karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. w sprawie II K 699/(...) i wymierzył karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności; zaliczając skazanemu na jej poczet okresy zatrzymania i odbywania kary w sprawach podlegających łączeniu. W pozostałej części połączone wyroki Sąd Rejonowy pozostawił do odrębnego wykonania. Nadto, zwolnił skazanego z kosztów postępowania, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa. Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 19 grudnia 2019 r.

Natomiast w później wszczętym, analizowanym aktualnie postępowaniu Sądu Rejonowego w S. o sygn. akt II K 1019/(...) wyrok zapadł w dniu 6 listopada 2019 r. Wyżej wymienionym wyrokiem Sąd Rejonowy w S. połączył orzeczone wobec skazanego K.K. kary:

- karę łączną 2 lat pozbawienia wolności wymierzoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 maja 2019 r., sygn. akt II K 289/(...) obejmującym skazania w sprawach Sądu Rejonowego w S. o sygn. II K (...)/18 i sygn. akt II K (...)/16 oraz

- karę 1 roku i 2 miesiące pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt II K 699/(...) za czyny z art. 209 § 1 i 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

i wymierzył skazanemu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres kary odbytej przez niego w sprawie II K 289/(...) - od dnia 4 maja 2016 r., godz. 20:00 do dnia 27 marca 2017 r., godz. 15:20 oraz od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia 6 listopada 2019 r. oraz w pozostałej części połączone wyroki pozostawił do odrębnego wykonania. Nadto, Sąd Rejonowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną mu w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego oraz zwolnił K.K. od opłaty, przejmując jednocześnie koszty postępowania na rachunek Skarbu Państwa. Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 25 stycznia 2020 r.

Bezspornym jest zatem, iż w odniesieniu do skazanego K.K. wydane zostały dwa wyroki łączne obejmujące węzłem kary łącznej te same wyroki jednostkowe. Wobec tego, że w sprawie o sygn. akt II K 996/(...) postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego wszczęte zostało wcześniej, to w takiej sytuacji postępowanie w sprawie o sygn. akt II K 1019/(...) (wszczęte później) powinno być umorzone wobec negatywnej przesłanki procesowej. W efekcie prowadzenia równolegle dwóch tożsamyh podmiotowo i przedmiotowo postępowań doszło do sytuacji, gdy dwa niezależne rozstrzygnięcia dwóch sądów ukształtowały całkowicie odmiennie tę samą materię, a było to rezultatem niepodjęcia w odpowiednim czasie, w oparciu o przesłankę *lis pendens*, obligatoryjnej decyzji o umorzeniu postępowania wszczętego później. To zatem na Sądzie Rejonowym w S., który wszczął postępowanie o sygn. akt II K 1019/(...) spoczywał obowiązek wydania postanowienia o umorzeniu postępowania - po myśli art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., jako że postępowanie to zostało wszczęte później niż tożsame podmiotowo i przedmiotowo postępowanie o sygn. akt II K 996/(...).

Zatem to Sąd Rejonowy w S., procedując w sprawie II K 1019/(...), poprzez uchybienie normie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., dopuścił się rażącego naruszenia prawa procesowego, zaś wpływ tego uchybienia na treść orzeczenia jest oczywisty, jeśli się zważy w szczególności, że mocą ww. wyroku wymierzono skazanemu karę

łącznie 3 lat pozbawienia wolności, natomiast wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. akt II K 996/(...) - karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Reasumując, wobec powyższego uchybienia zaistniała konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt II K 1019/(...) i umorzenia wobec skazanego K.K. postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Nie sposób natomiast zaaprobować stanowiska Prokuratora Generalnego, że zaskarżone rozstrzygnięcie dotknięte jest bezwzględną przyczyną odwoławczą wymienioną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Taka sytuacja zaistniałaby bowiem na gruncie niniejszej sprawy wówczas, gdyby wyrok w sprawie II K 1019/(...) został wydany pomimo tego, że postępowanie w przedmiocie wyroku łącznego o sygn. akt II K 996/(...), obejmujące te same wyroki jednostkowe skazujące K.K., zostało już prawomocnie zakończone. Tymczasem nie ma co do tego wątpliwości, że w analizowanej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca. Co więcej, w dacie wydania wyroku w sprawie II K 1019/(...) (6 listopada 2019 r.) nie tylko nie istniało prawomocne orzeczenie wydane w sprawie II K 996/(...), ale w ogóle w tej sprawie orzeczenie jeszcze nie zapadło (wyrok zapadł w dniu 11 grudnia 2019 r.).

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności, niezbędne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt II K 1019/(...) i umorzenie postępowania w sprawie na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Rozstrzygnięcie o wydatkach postępowania kasacyjnego znajduje oparcie w treści art. 638 k.p.k.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.